

152 2

I M A

FŐISKOLAI TANÁR ÉS AZ UNITÁRIUS VALLÁSKÖZÖNSÉG
PÉNZTÁRNOKA

BÖLÖNI

MIKO LŐRINCZ

KOPORSÓJÁNÁL.

Kolozsvártt, márczius 12-én 1872-ben

MONDOTTA

F E R E N C Z J Ó Z S E F ,

A KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG LELKÉSZE
ÉS FŐISKOLAI TANÁR.

537-295

KOLOZSVÁRTT,

NY. GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEINÉL.

1872.

1872

ÉLETRAJZ

BÖLÖNYI

MIKÓ LŐRINCZ

KOLOZSVÁRT

Bölönyi Mikó Lőrincz született Bölönben, október 5-én 1806-ban,
meghalt Kolozsvárt, márczius 10-én 1872-ben.

1872

KOLOZSVÁRT
1872

Mindenható Isten, kihez imádsággal fordulunk életünk jó és gonosz napjaiban! Egy gyász-tisztelettel gyűjtött össze ez órában ide a boru és bánat e sötét hajlékába: Szent nevedben kezdjük meg azt, dicsőítve felségedet, a ki vagy magas mennyben egyedül Ur! egyetlen-egy igaz Isten! Öröktől fogva és örökkévaló vagy te! Erőd tartja fenn a mindenséget! kezeidben tartod sötét bujdosónkat is, mint a művész a márvány darabot, melyből teremtő lelke remekét készíti; láthatlanul, de szívüinktől tisztán sejtett, értelmünkkel világosan felfoghatóan vezeted évezredek óta miriád teremtményeid legszebbikét — az emberiséget — a miveltség és jóllét utján nagy rendeltetése felé. Nagy szellemek állnak elé a századok folyamában; vezéreket támasztasz a népek között, kiknek isteni erődet mások felett adod, hogy azok fényljenek előttük, mint a hegyre állított tűzoszlop, értelmök kiváló erejével a közboldogság célja felé irányozzák azok lépteit, védjék igaz jogaikat s próféták és hősként vigasztalják balszerencséjükben, hitet öntsenek szívökbe s bátorítsák a megpróbáltatások között. Gazdag szívvel áldod meg őket, melyet övéik boldogítása nem képes egészen betölteni: magokba ölelik a társaságot is, melynek tagjai; szerető lelket, közügyek iránti mély buzgóságot adsz beléjük, mely saját házuk és családjuk édes terhén kívül a közügyekből is egy nagy részt vesz magára: mintegy vállakon viszik előre a közönség jóllétügyét s egyéni boldogságukat a közjó gyarapodása és fejlődése egészíti ki. Ezeket hitték az ókori népek az ő geniuszsaiknak; az ilyeket nevezi a szent írás Mózeseknek és Áronoknak!

Ily nagy szívü és nemes elméjü férfiut adtál volt nekünk is, oh Isten, abban, a kinek gyászkoporsóját szívünkben megilletődve, bánattól és emlékezéstől megszentelt lélekkel álljuk körül. Egyike volt ő azon férfiaknak, a kik — a szent írás szerint — az Urnak hadát viselték teljes életökben, megismerve és érvényesíteni kívánva a szépet, jót és igazat mindenütt, mindenben, bárkivel szemben; védve az erkölcsöt és törvényt, az igazságot és jogot; utába állva az

önzésnek és a közjó elfordítására irányzott törekvéseknek; megállva bátran és szemébe nézve a haza és alkotmány ellenségeinek a szuroknyok uralma alatt, mint az alkotmányos szabadság féktelenkedései között. Ama táborigyűléshez hasonlított ő, a ki nappal felhőnek, éjszaka tűznek oszlopában vezérli vala az övéit.

Kedves volt ő, hasznos volt és szükséges különösen a mi kicsiny gyülekezetünkben, oh Isten! Közdolgaink teljes ismeretével birván: szavai igazak és útbaigazítók voltak; tanácsában mindig bölcsesség nyilatkozott, s ha határozottsága olykor még élessé is tette: szivesen hallgattuk őt; mert tudtuk, hogy jót akar, mélyen lát s valódi meggyőződését nyilvánítja. Négy súlyos időszak egyesült az ő munkás életében: a fejlődő alkotmányosság, a kezdetben győztes és mégis elvérzett szabadság, az önkényuralom s alkotmányunk halottaiból újra feltámadása. És e férfi magához és elveihez minden időben következetes és hű maradt: nem csábította el hivatali fény, nem félénkítette meg a hatalom, nem vágyott czimre, vagyonra, nem kereste a kitüntetések; egyszerű tanár maradt végig, szívvvel, lélekkel a mienk. Méltán elmondhatja róla egyházunk, a mit te, oh Isten, az angyal által Dávidnak mondottál: találta magamnak ő benne szívem szerint való embert!

Nem panaszolunk tehát, oh Isten! és nem zugolódunk rendeleid ellen; inkább dicsőítünk tégedet, a ki e hű szolgálóban megdicsőítetted önmagadat, s nekünk is benne, nemes jellemével, erényes életével a társadalomban, a melyben élünk, a jók és igazak előtt tisztességet, becsülést és rokonszenvet szereztél. Oh mert ő közkedvességű s igazán népszerű ember vala e városban, tisztelt az egész hazában; őt mindenki igazságos, egyenes és tiszta jellemű férfinak ismerte; e volt az ő egyetlen czime, melyet a nép és közvélemény adott neki. Ily férfiú gyászravatala a gondolkozó lélek előtt nem a mulandóságnak adja szomorú tanúságát, de inkább a polgári erények tiszteletre méltó képét dicsfénytől körülragyogva tünteti elénk, mely felemel és lelkesít. Megnyugszik azért lelkünk bölcs intézeteden s hálával rebejük el nagy tanítónk, az ember Jézustól tanult imádság ama szavait: Atyám, legyen meg akaratod mennyen és földön!

Oh Isten, a te akaratodra ismerünk azokban a változó, most üdvöt adó, majd ismét mélyen lesújtó életviszonyokban is, a melyek

között hű szolgád hasznos és munkás pályáját megfutotta. Bőven árasztád reá s általa reánk is áldásodat. Mint a tejút az égen fényes csillagokkal: úgy meg van rakva az ő pályafutásának ösvénye hasznos cselekedetekkel, mik a közjót nagy mértékben mozdították elő; e mellett neki is egy szerető nő körében boldog évei voltak, igaz munkája gyümölcséből hajlékot építeni segítetted őt, jó gyermekekkel népesítetted meg házát, unokákat látott játszani szemei előtt. Mind-ezekért áldunk tégedet lelkünk imádásával!

De hoztál rá bánatot is, olyat, minő a galambé, melynek a vadász mellébe lőtte ölö nyilát, vagy a saskesely szívébe vágta gyilkos körmeit: korán vesztette el hőn szerett nejét s egyik leányát, a szelid jóság, az angyali ártatlanság, az ősmagyar gazdasszonyság ritka példányképeit, kiknek elvesztése, s főleg utóbb leányának titkos szenvedése s idegen földön való halála mérges tör, ölyv-karom szagatása lett az ő szívében, melyből kigyógyulni soha nem tudott, mely belső érzéseit feldulta, erős lelkét megtörte, s halálát az életkor rendes határánál évekkel közelebb hozta. Mikor e bánat emlékezete megszállotta, az érczakarat, szilárd férfi jellem és lélekerő teljesen elhagyta. Könnyben lábbadoztak szemei. Hiában volt ilyenkor a vigasztalás, mert neki csak egy felelete volt rá: az én vigaszom a koporsó. Ha baráti az idővel biztatták és munkára utalták, melyben lelke annyiszor talált magának a legsúlyosabb körülmények között is szóródást, neki e vala leverő válasza: a mi idő még hátra van, igen rövid arra, hogy az én sebemet begyógyíthassa, a munkához nyugodt lélek kell, én nem tudok többé gondolkozni.

És a halál, hosszas szenvedés után meghozta a nyugalmat, a koporsó megadta a vigaszt. Házát elrendezte, temetéséről rendelkezett, kijelentve övéinek, hogy a kiket az életben annyira szeretett: hitvese és leánya mellett kíván nyugodni. E bölcshez illő halál is a te műved, oh jóltevő Isten! a ki megnyugtatód az elfáradtakat s életet adsz azoknak, a kik te benned hunynak el. Bocsáss meg, ha idvezültünk szenvedéseitől még sem tagadhatjuk meg a könyveket, nem fojthatjuk el koporsójánál fájdalmunkat. A nagy lelket benne tiszteljük, de emberi szenvedései fájdalmat költenek bennünk. Vérző szívvel, megrendült érzések közt mondjuk: elesett a mi fejünknek koronája! Hol van az, a kinek oly bánata van, mint a miénk! Ki pótolja ki, oh Isten, gyülekezetünkben az ő üresen maradt helyét?

Azonban mi itt is reménnyel fordulunk hozzád, oh mindenható Isten! ki megígérted szent fiad által, hogy nem hagyod el a te népedet, s támasztasz vezért ő közüle. Minket biztat az ígélet, hiszünk benned, remélünk az igazságban, várunk a jóltevő időtől, mely begyógyítja a sebeket, s vallásos életünk izmosodó törzsén új életerős sarjakat hajtani segitend.

Szívünk fohászai hozzád emelkednek, oh Isten! a kedves elhunytnak bánatos családjáért, melynek tagjait ő oly forrón szerette; adj nekik lelki erőt sorsuk elviselésére, fordítsd figyelmüket azon ragyogó képre, melyet a néhainak közhasznu élete mutat, s mely minden jók rokonszenvét szerezte meg számukra; pótolj ki a hiányt, a mi házuknál támadt, egymás iránti önzetlen szeretet s benső ragaszkodás által. Adj terjedést számban, erkölcsi erőben és jóllétben a nemes törzs nemes sarjadékinak. Nyujtsd égi vigaszodat a közelebbi és távolabbi rokonoknak; adj az elhunyt lelkes tanár és buzgó egyház-hivatalnok helyett hasonlót közönségünknek és az ifjuságnak; nevelj helyére reményteljes fiaiból és unokáiból erős oszlopokat a vallásnak, a városnak és hazának; pótolj ki a baráti veszteséget; örködjél háza népe felett az idő végéig; adjad, oh Isten, hogy az idvezült fényes példája, buzgó közügy-szeretete, önzetlen vallásossága ragyogjon egykori tanár társai előtt, buzdítsa jóra, ballépésektől óvja; hassák át szívöket és lelköket az ő elvei és cselekedetei; neki pedig adj csendes álmot, örök életet a halhatatlanok hazájában. Amen.

* * *

Végére jutottál tehát életednek sok érdemü férfi, egykor kedves tanárom, majd szeretett pályatárs, kinek jóakaratu tanácsai és buzdításai, valamint őszinte barátsága és szivessége a legkedvesebb emlékként élnek szivemben, s azokat, mint szent ereklyéket, őrzöm szüntelen. Poraid földdel vegyülnek, melyből valók; nemes lelked elköltözött a Catók és Aristidések honába; életed, mint a feddhetetlen hazafiui erény és tiszta polgári erkölcs örök példányképe ragyogni fog a jók és igazak előtt. Szentegyházunk fájdalma utánad örök; neved a történeté. Isten veled s velünk. Amen.

